

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลในจังหวัดปทุมธานี

ประภาพร แก่นจันทร์^{1*} เสน่ห์ จุ้ยโต² ชินรัตน์ สมสืบ³

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี 2. เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี 3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ประชากร คือ ประชาชนอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี จำนวน 19 แห่ง รวม 590,334 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ได้มาจากการใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ค่าทดสอบที วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานีโดยภาพรวมระดับปานกลาง 2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ การชักชวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ การเป็นสมาชิกกลุ่ม ความศรัทธาในตัวผู้บริหาร และการได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นการศึกษาไม่แตกต่างกัน 3. ปัจจัยทางสังคมได้แก่ การชักชวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ การเป็นสมาชิกกลุ่ม ความศรัทธาในตัวผู้บริหาร และการได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี ระดับปานกลาง ผลการทดสอบความถดถอยพหุคูณ และเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ปัจจัยด้านเพศ, อายุ, อาชีพ, ความยาวนานในการอยู่อาศัย, การเป็นสมาชิกกลุ่ม, การชักชวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ, ความศรัทธาในตัวของผู้บริหาร, การได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนที่ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน แต่ปัจจัยด้านการศึกษาต่างกันจะมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม การจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลในเขตพื้นที่จังหวัดปทุมธานี

¹หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

*ผู้นิพนธ์หลัก e-mail : pomjrur@gmail.com

FACTORS AFFECTING THE PARTICIPATION OF CITIZENS IN THE MANAGEMENT OF SOLID WASTE OF MUNICIPALITIES IN PATHUM THANI PROVINCE

Prapaporn Kanchan^{1*} Saneh Juito² Chinnarat Somsueb³

Abstract

The objectives of this study were to 1. study level of participation in solid waste management of people in Municipality area, Pathum Thani province 2. compare factors affecting participation in solid waste management in Municipality area, Pathum Thani province 3. study the relationship between social factors and Pathum Thani province. This study was a survey research. Population consisted of citizen living in 19 Municipality areas, Pathum Thani province, totally 509,334. Samples of 400 were derived from Taro Yamane calculation method. Accidental random sampling was applied. Instrument used was questionnaire. Statistical tools employed were frequency, percentage, mean, standard deviation, One Way Analysis of Variance and multiple regression. Research results showed that 1. people participation in Solid waste management in the Municipality area, Pathum Thani province was in medium level 2. different factors in gender, age, occupation, duration of stay in the area, solicitation of public officials, group membership, faith in the executives, and information received on solid waste management, had different relations to participation of the citizen with 0.05 level of statistical significance, difference on education did not have any effect 3. social factors which were solicitation of public officials, group membership, faith in the executives, and information received on solid waste management had positive relations with participation in medium level, as for multiple regression result and the comparison of factors affecting people participation at 0.05 level of statistical significance, it was found that; factors of gender, age, occupation, duration of stay in the area, Solicitation of public officials, group membership, faith in the executives, and information received on waste management, had different effect on participation in solid waste management, while difference on education did not have any effect.

Keywords : Participation, Solid Waste Management , Municipalities in the area of Pathum Thani Province

¹ *The degree of Master of Public Administration School of Management Science Sukhothai Thammathirat Open University*

² *Associate Professor Sukhothai Thammathirat Open University*

³ *Associate Professor Sukhothai Thammathirat Open University*

**Corresponding author, e-mail: pornjrur@gmail.com*

บทนำ

ด้วยอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะสูง ในขณะที่พื้นที่ในการฝังกลบขาดแคลน โดยเฉพาะปัญหาแหล่งทิ้งขยะ ถูกต่อต้านจากประชาชนในบริเวณรอบพื้นที่ฝังกลบ และจังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพฯ มีการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว สภาพทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมภาคอุตสาหกรรมที่มีแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงาน มีสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา จังหวัดปทุมธานีจึงเป็นแหล่งรองรับปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม และชุมชน โดยเฉพาะขยะชุมชนที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นปัญหาทำให้สภาพแวดล้อมของจังหวัดปทุมธานีเสียหาย ซึ่งการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่การฝังกลบ จำนวน 2 แห่ง โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการและไม่สามารถเปิดใช้การได้ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่คัดค้านการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนโยบายป้องกันและขจัดมลพิษจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของรัฐบาลกำหนดไว้ว่าให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรเอกชน และประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลมากขึ้น และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ให้รัฐต้องส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน จึงเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนมีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ขั้นตอนการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด การเก็บรวบรวม และขนส่งมูลฝอย และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยมีมากน้อยเพียงไร และปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนคืออะไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี
2. เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชากรในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลในจังหวัดปทุมธานี ใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey research) ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ประชากรคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 19 แห่ง รวม 509,334 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ได้มาจากการใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ค่าทดสอบพหุคูณ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

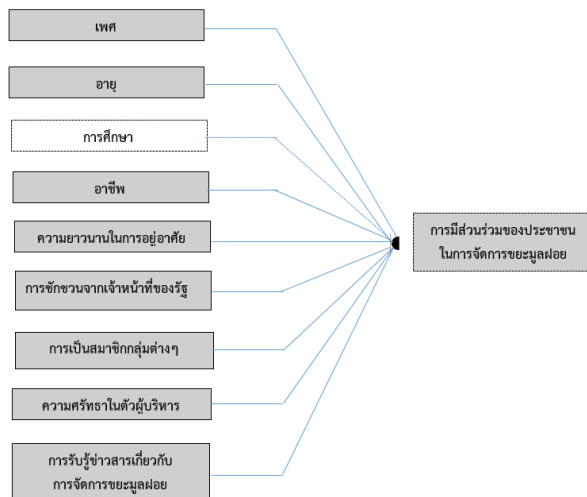
ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.8 เพศชาย ร้อยละ 47.3 ส่วนมากอายุระหว่าง 26 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 36 อายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 7.3 ระดับการศึกษาส่วนมากระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 41.5 ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 52.7 ระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 5.8 อาชีพส่วนมากประกอบอาชีพทำงานบริษัท/ห้างร้าน ร้อยละ 49.0 รองลงมาอาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 32.5 อาชีพฟรีจ๊าง และอาชีพอื่น ๆ (พ่อบ้าน/แม่บ้าน) ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในพื้นที่ส่วนมาก 9 -10 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.5 รองลงมาอาศัยอยู่ 11 ปีขึ้นไป ร้อยละ 19.8

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นในภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$ SD = 0.77) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1. การลดปริมาณขยะมูลฝอยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.28$ SD = 0.0649) 2) การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล ($\bar{X} = 2.69$ SD = 0.695) และ 3) การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมและขนขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 2.64$ SD = 0.975)

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นในภาพรวมปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$ SD = 0.809) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การชักชวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ($\bar{X} = 2.99$ SD = 0.731) 2) การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ($\bar{X} = 2.95$ SD = 0.518) 3) ความศรัทธาในตัวผู้บริหาร ($\bar{X} = 2.79$ SD = 0.893) 4) การได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 2.74$ SD = 1.005)

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี

ปัจจัยเพศ มีความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาล จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 ผลการศึกษาพบว่าค่า Sig. ได้เท่ากับ 0.017

ปัจจัยอายุ มีความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาล จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 ผลการศึกษาพบว่าค่า Sig. ได้เท่ากับ 0.000

ปัจจัยอาชีพ มีความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขต เทศบาลจังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ผลการศึกษาพบว่าค่า Sig. ได้เท่ากับ 0.000

ปัจจัยความยาวนานในการอาศัยอยู่ มีความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ผลการศึกษาพบว่าค่า Sig. ได้ เท่ากับ 0.000

ปัจจัยการชักชวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 ผลการศึกษาพบว่าค่า Sig. ได้ เท่ากับ 0.000

ปัจจัยการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 ผลการศึกษาพบว่าค่า Sig. ได้เท่ากับ 0.000

ปัจจัยความศรัทธาในตัวผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 ผลการศึกษาพบว่าค่า Sig. ได้ เท่ากับ 0.000

ปัจจัยการได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการ จัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 ผล การศึกษาพบว่าค่า Sig. ได้เท่ากับ 0.011

ยกเว้น ปัจจัยการศึกษา พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการศึกษาพบว่าค่า Sig. ได้เท่ากับ 0.093

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 การวิเคราะห์คุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.8 อายุระหว่าง 26 – 30 ปี รองลงมาอายุระหว่าง 31 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.5 ระดับการศึกษาส่วนมากอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็น 41.5 รองลงมาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 22.3 อาชีพ ส่วนมากมีอาชีพทำงานบริษัท/ห้างร้าน คิดเป็นร้อยละ 49 รองลงมา รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อย ละ 32.5 การเป็นสมาชิกกลุ่ม ส่วนมากไม่สังกัดสมาชิกกลุ่มใดๆ คิดเป็นร้อยละ 74.3 รองลงมาเป็นสมาชิกใน รูปแบบสมาคม คิดเป็นร้อยละ 9.3 และความยาวนานในการอยู่อาศัยส่วนมาก 9 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.5 รองลงมาอาศัยอยู่ 12 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 19.8

1.2 ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า ในภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการ จัดการขยะมูลฝอยในเขตจังหวัดปทุมธานีระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$ $SD = 0.773$) เรียงจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ 1. การลดปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดมากที่สุด ($\bar{X} = 3.28$ $SD = 0.649$) 2. การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล ($\bar{X} = 2.69$ $SD = 0.695$) และ 3. การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมและขนขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 2.64$ $SD = 0.975$)

1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี พบว่า ในภาพรวมปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$ SD = 0.809) เรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) การชักชวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ($\bar{X} = 2.99$ SD = 0.731) 2) การเป็นสมาชิกกลุ่ม ($\bar{X} = 2.95$ SD = 0.518) 3) ความศรัทธาในตัวผู้บริหาร ($\bar{X} = 2.79$ SD = 0.893) 4) การได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 2.74$ SD = 1.005)

1.4 การทดสอบสมมติฐานวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ และเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลจังหวัดปทุมธานี โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ปัจจัยด้านเพศ, อายุ, อาชีพ, ความยาวนานในการอยู่อาศัย, การเป็นสมาชิกกลุ่ม, การชักชวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ, ความศรัทธาในตัวผู้บริหาร, การได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนที่ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานีแตกต่างกัน แต่ปัจจัยด้านการศึกษาที่ต่างกัน ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานีไม่แตกต่างกัน

2. อภิปรายผลการศึกษา

2.1 ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด ด้านการเก็บรวบรวมและขนขยะมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลในเขตเทศบาล และด้านการใช้ประโยชน์ในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี ระดับปานกลาง โดยด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด มีความเป็นไปได้ที่จะมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะในระดับมากกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุกควตี ธนสีลังกูร (2551) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเปิด จังหวัดขอนแก่น พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยโดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยปานกลาง แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ วิโรจน์ ณะวังจุ (2550) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในเขตตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านการรวบรวมขยะ อยู่ในระดับสูง

2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี ด้านการชักชวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม ด้านปัจจัยความศรัทธาในตัวผู้บริหาร ด้านปัจจัยการได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยด้านการชักชวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนสูงกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ สันติกาญจน์ (2530, อ้างถึงใน กรรณิการ์ ปาลสุข, 2539) เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การชักชวนให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านเพศ, อายุ, การศึกษา, อาชีพ, ความยาวนานในการอยู่อาศัย, การชักชวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ, การเป็นสมาชิกกลุ่ม, ความศรัทธาในตัวผู้บริหาร, การได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานีแตกต่างกัน

ยกเว้นปัจจัยด้านการศึกษาดังกล่าว แต่การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานีไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี นาคสมบุรณ์ (2540 : บทคัดย่อ) อ้างถึงใน วันชัย สนธิสัญญา (2553 : 32) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัย เพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล การเป็นสมาชิกหรือองค์กร และการได้รับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัย

1.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น และต่อเนื่อง เช่น การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในเรื่องของการประสานความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมเรื่องการติดตามตรวจสอบผลกระทบการดำเนินงาน

1.2 ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ความยาวนานในการอยู่อาศัยมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ยกเว้นการศึกษา ฉะนั้น เทศบาลควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนทุกระดับ มีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ประชาชนมีการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกสุขาภิบาลอย่างสม่ำเสมอ ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่ม ความศรัทธาในตัวผู้บริหาร และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เทศบาลควรเสริมสร้างความสำคัญและสนับสนุนความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มทุกกลุ่มในชุมชนต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับนโยบายเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

2. ข้อเสนอแนะในครั้งต่อไป

ควรศึกษาต่อเนื่องถึงการพัฒนาระบบการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี ซึ่งจะทำให้ทราบวิธีการจัดการขยะมูลฝอย รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย และระดับประสิทธิภาพของการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเจ้าหน้าที่ เป็นการประเมินตนเอง และทำให้ทราบปัญหาอุปสรรคต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเจ้าหน้าที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อระดับประสิทธิภาพและความพึงพอใจได้ต่อไป และจะทำให้เกิดการพัฒนารับปรุงให้มีความพร้อมและมีประสิทธิภาพได้ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ จุ้ยโต อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.ชินรัตน์ สมสืบ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขอย่างละเอียดทุกขั้นตอนจนสำเร็จเรียบร้อยและสมบูรณ์ และขอขอบคุณนายจรัญ พุ่มพวง ท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี นายธีรวิทย์ กลิ่นกุ่ม นายกเทศมนตรีนครรังสิต นางราตรี ทองเทศ ปลัดเทศบาลนครรังสิต รวมถึงผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาล ทั้ง 19 แห่ง ที่ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการทำการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- ประสิทธิ์ สันติกาญจน์ (2530) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- มนตรี นาคสมบูรณ์ (2540) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษา
เฉพาะกรณีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดปทุมธานี” ภาคนิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- วิโรจน์ ฮะวังจู (2550) “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในเขต
ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
(การปกครองท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุภควี ธนสีลังกูร (2545) “การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วน
ตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเป็ด จังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญา
สาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) มหาวิทยาลัยขอนแก่น